

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 280 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Plačano do:

Licejalna knjižnica

Uredništvo:

Wolfova ulica 1/A. Telefon 390.

Uprava:

Marijin trg 8. Telefon 44

Pavšalni franko.

Ljubljana.

Reški dogodki pred nar. skupščino.

**ZAHTEVA PO IZROČITVI STJEPANA RADIČA IN TOVARIŠEV SO-
DISCU. — VLADA UP NA SODELOVANJE Z ITALIJANSKO VLADO!
— ODGOVORI NA RAZNE INTERPELACIJE. — ITALIJA SE BO DR-
ŽALA DOLOČB RAPALSKÉ POGODBE?**

Beograd, 6. marca. (Izv.) Današnja sejo narodne skupščine odpravi predsednik dr. Ivan Ribar ob 6.15 zvečer. Sprejeta so poročila o konstituiranju posameznih parlamentarnih odborov, nakar se prečita poročilo zadnje seje ter prošnje in pritožbe, ki se odkažejo pristojnim odborom. Minister za pravosodje je poslal skupščini dopis, v katerem zahteva izročitev nekaterih poslancev sodišču, med dr. poslancev Stjepana Radiča zaradi prestopka po § 103 kaz. zak., dr. Janka Šimraka zaradi prestopka po § 92 kaz. zak. ter poslance Stjepana Radiča, dr. Mata Drinkovića in dr. Mirka Košutića zaradi prestopkov po § 92 oz. 103 kaz. zak., člen 1, točka 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Zadeva se je odstopila imunitetnemu odboru. Ko se prečitajo še nekateri dopisi, naznanja predsednik dr. Ribar, da je bil dobil zaradi najnovejših dogodkov na Reki interpelacijo od poslancev Jurja Kučica, Etlina Kristana in tovarišev, ki prosijo ministra za zunanje stvari, da jim na to vprašanje odgovori, dasi ni vloženo rednim putem, ampak je stvarno zelo nujno. — Minister za zunanje stvari dr. Momčilo Ninčić povzame nato besedo. Pri prvih besedah zapuste vsi poslanci svoje klopi in se zberejo okoli govorniške tribune in poslušajo ministra z velikim zanimanjem in ga čisto prekinjajo z raznimi vzkliki in opazkami. Dr. Ninčić izvaja v svojem odgovoru med drugim: Mislil, da je za vsakega ministra zelo neprijetno, da mora odgovoriti takoj, ko se mu stavi vprašanje. Toda z ozirom na vznemirjenje, ki so ga izzvali v narodni skupščini poslednji dogodki, hočem podati nekaj pojasnil takoj. Še pred nastopom teh zadnjih dogodkov je kr. vlada imela v rokah poročila, na podlagi katerih se je dalo sklepati, da mora priti do teh dogodkov. Kraljeva vlada je takoj nato poslala noto zaveznikom v Londonu, Parizu in Rimu, v kateri opozarja na to, kar se na Reki pripravlja. Opozorila jih je na resnost dogodkov in na posledice, ki bi vsled tega mogle nastati. (Čujmo!) Zato so se naše informacije izkazale kot točne. Fašisti so napadli reško državo hkrati z več strani. Prišli so po morju z ladjami in po suhem z oklopnimi avtomobili. Streljali so s strojnimi in puškami na vladne organe, pregnali vlado z Reke in vzeli vso oblast v svoje roke. (Veliko vznemirjenje pri poslancih. Glasni protesti. Poslanec Većeslav Wilder: »To so napravili pod zaščito Italije! To je anagaza in komedija!«) Dogodki so ustvarili položaj, ki nasprotuje onemu, ki ga ustvarja rapalski dogovor. Kraljevska vlada je protestirala proti napadu, ki se je izvršil z italijanskega ozemlja. Medtem je snoči italijanski minister za zunanje stvari dal svojem poslaniku v Beogradu nalog, naj mi sporoči, da je italijanska vlada storila

najenergičnejše korake, da se vzpostavi red in mir na Reki. (Pri teh besedah nastane velik nemir v zbornici.) Minister dr. Ninčić nadaljuje: To izjavo italijanskega poslanika sem vzel na znanje in pričakujem, da se ta incident v najkrajšem času konča. Hkrati je kr. vlada storila korake, da se čimprej izvrši rapalski dogovor in sporazum z italijansko vlado. Ko se ta pogodba izvrši, se naadam, da bo naša država mogla živeti z Italijo v prijateljskih odnosih. Zlasti upam, da bo mogoče sodelovati z italijansko vlado. (Dvomimo, močno dvomimo. Op. ured.) — Nato povzame besedo vojni minister general Vasić in odgovarja na vprašanje poslance Antona Brandnerja (narodni socialist) o rekrutiranju v Sloveniji. Minister pravi v svojem odgovoru, da se pri rekrutiranju postopa po starih predpisih in da je baš koncem lanskega leta manjkalo novincev. Zato je bilo treba vpoklicati nekaj rekrutov v kader par dni prej, preden so končali 20. leto. Vbodoče se to ne bo več zgodilo in bodo novinci vpoklicani v kader šele po končanem dvajsetem letu. — Poslanec Brandner se zadovoljuje s tem odgovorom. — Nato odgovarja minister dr. Ninčić na dva vprašanja poslance Antona Brandnerja zaradi apanaže bivšemu cesarju Karlu Habsburgu in poslancu Radoviću, ki zahteva, da se objavijo akti o jadranskem vprašanju. Minister veli glede prvega vprašanja, da se še nadaljuje pogajanja glede apanaže Karlu Habsburgu in da zaradi tega še ne more podati odgovora. Glede jadranskega vprašanja pravi minister, da tudi še ni rešeno in da zaradi tega smatra za neumestno, o tem sedaj odgovarjati. Dočim se poslanec Brandner zadovoljuje z ministrovim odgovorom, pravi poslanec Radović, da ga ne more vzeti na znanje in da bo zahteval, da se to vprašanje ponovno stavi na dnevni red, ker je o tem javnost netočno informirana. — Nato odgovarja pravosodni minister dr. Laza Marković na vprašanje poslance Milorada Vujičića glede prevzemanja vojne odškodnine iz Nemčije, ki se poravnava v blagu in pravi, da bo vlada izdala zakon, po katerem se bo vbodoče ta material pravično razdeljeval. — Zbornica preide na dnevni red. Sprejet je predlog predsednika dr. Ribarja, da se narodna skupščina odgodi do 20. marca in da med tem časom zborno zakonodajni odbor. Ako bo mogoče, se bo prihodnja seja narodne skupščine sklicala še pred tem rokom z istim dnevnim redom: razprava o odgoditvi plačevanja dolgov v inozemstvu. — Seja se je končala ob osmih zvečer.

Pariz, 6. marca. (Izv.) Italijanski poslanik v Beogradu Manzoni je formalno izjavil ministrskemu predsedniku Pašiću, da se bo italijanska vlada držala določb rapalskega dogovora. (Dvomimo, če bo res.)

Italijanska vlada podpira reške bandite.

BOMBE IZ POSLOPIJA KRALJEVE ITALIJANSKE DELEGACIJE. — ITALIJANSKE TORPEDOVKE V SLUŽBI FAŠISTOV. — D'ANNUNZIO SOGLAŠA. — PROTISUNEK PRISTAŠEV ZANELLE.

Kastav, 6. marca. (Izv.) Dogodki na Reki so zelo vznemirili naš narod v tem obnemnem kraju. Semkaj so se zatekli številni begunci z Reke, med njimi mnogo reških redarjev in častnikov policije reške vlade. Naše vojaške oblasti v sv. Mateju so zaslile te častnike. Soglasno so izjavili, da so italijanski nacionalisti že dolgo pripravljali izgrede in na vse načine ovirali organiziranje avtonomne policije na Reki. S silo so hoteli odpraviti stanje, ki ga je ustvaril rapalski dogovor in izvesti aneksijo Reke po Italiji. Reški častniki so izjavili, da so italijanski karabinjerji ves čas mirno trpeli nasilja fašistov in jih celo podpirali. Kot povod za poslednje napade na reško vlado so porabili dejstvo, da je bil en fašist ubit. Izkazalo pa se je iz pričevanja fašiste Narcize Mulatove, da so tega fašista ubili štirje tovariši v prepripi. Dne 2. marca zvečer so fašisti vrgli sedem ročnih granat na dvorišče palače, kjer je bila nastanjena reška vlada, in sicer iz poslopja kraljeve

italijanske delegacije. V tem poslopiju so nastanjeni tudi karabinjerji in redni italijanski vojak. Iz Trsta je prišel s sedmimi avtomobili na Reko vodja tamošnjih fašistov, poslanec odvetnik dr. Giunta in je pripeljal s seboj 140 tržaških fašistov. Reški oficirji sodijo, da so ti fašisti plačani iz Trsta za to, da unčijo Reko. Dne 3. marca dopoldne okrog desetih je prišla iz Pule ena torpedovka s 150 fašisti. Dokazano je, da so karabinjerji podpirali fašiste pri poslednjem prevratu na Reki. (Opozorjamo na izvirni dopis vodilnega reškega politika na strani 2.)

Rim, 5. marca. (Izv.) Kakor javljajo isti, bo nacionalistična provizorna vlada takoj izročila mesto Reko italijanski upravi.

Rim, 6. marca. (Izv.) Ministrski svet je po triurni debati poslal dose- danjega zastopnika na Reki Castellija na Reko z nalogom, da vzpostavi red in mir. V nedeljo so bila v nekaterih italijanskih mestih nacionalistične demonstracije za italijansko Reko. Vsi

IZ KONFERENCE NASLEDSTVENIH DRŽAV VRIMU.

Rim, 6. marca. (Izv.) Na konferenci nasledstvenih držav se niso razpravljala v preteklem tednu le splošna ampak tudi nekatera finančna vprašanja, ki so sporna med posameznimi državami. Pododsek je razpravljal v zahtevah in dolgovih Avstrije napram Italiji, ki izvirajo iz mirovne pogodbe. Prihodnji teden se začne pogajanja o avstrijskih dolgovih za vzdrževanje. Včeraj sta dospela semkaj avstrijski ministerjalni svetnik Ehrenzweig in višji finančni svetnik Hornik. Semkaj je dospel tudi ministerjalni svetnik Bartsch iz finančnega ministrstva. Podpredsednik dr. Reichs odputuje jutri.

JALOVO UPANJE MADŽAROV NA IZPREMEMBO MIROVNIH POGODB.

Budimpešta, 6. marca. (Izv.) Tukaj se mudi že več dni francoski poslanik Tisseurye, ki je vodja Madžarski prijazne skupine v francoski zbornici. Tisseurye je izjavil sotrudni »Magyar Ujsaga«: Dasi imajo nekateri francoski krogi velike simpatije za Madžarsko, vendar Madžari ne smejo niti trenutek misliti, da bi se v trenutnih razmerah dala izvesti kakšna izprememba mirovni pogodbe.

PROSLAVA ŠTIRIDESETLETNICE PROGLASITVE SRBSKE KRALJEVINE.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Jutri v torek, dne 22. februarja po starem koledarju, bo 40 let, odkar je bila v Beogradu proglašena bivša kraljevina Srbija. Akademija znanosti bo povodom tega dogodka imela jutri popoldne ob štirih svečano sejo, na kateri bo njen predsednik prof. Jovan Cvijić imel predavanje o pomenu tega zgodovinskega dneva.

PAŠIĆ NE SME V DELNICE.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Poslednje dni je ministrski predsednik Nikola Pašić nekoliko obolel. Zdravniki so mu nujno nasvetovali, naj gre na daljši odhiti v kako zdravilišče, da se nekoliko odpočije od svojega napornega delovanja, ker bi se drugače njegovo obolelost poslabšala. Ministrski svet je sodil, da bi bile Delnice najprimernejši kraj, kjer naj bi se ministrski predsednik odpočil. Tenu pa so se uprli radikalni poslanci in sklenili, da ministrski predsednik Nikola Pašić (Strah ima velike oči! V Delnicah je bil namreč ubit pok. min. Drašković.) nikakor ne sme v Delnice, ampak naj se gre zdraviti kam drugam.

MORALNA OBSODBA »NOVINAR-SKEGA BANDITA«.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Včeraj se je v narodni skupščini vršil sestanek beograjskih novinarjev vseh političnih strank in kulturnih smeri, ki so soglasno najostreje obsodili nemoralni način pisanja demokratskega časnikarja Krste Cicvarića, glavnega urednika »Beograjskega dnevnika« — plačan je od Pribičevića (Ave Svetozare!) — ki je pred nekaj dnevi v svojem listu na zelo nedostojen način blatil pokojno ženo Stojana Protića. Na sestanku so govorili novinarji Vesnić, Vinaver, nadalje predsednik Udruženja novinarjev Dušan Nikolajević, Kobasica in muslimanski poslanec Korkut. Vsi novinarji so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri strogo obsodijo nekvaleficirano pisanje Krste Cicvarića. (Bi bilo tudi pri nas včasih potrebno!)

POŠTNA STAVKA NA IRSKEM.

Dublin, 6. marca. (Izv.) Poštni nameščenci na Irskem so danes opolnoči začeli stavkati.

listi zahtevajo, naj se reško vprašanje uredi mirnim putem.

Rim, 6. marca. (Izv.) »Idea Nazionale« piše: Pristaši dr. Zanelle pripravljajo v bližini Reke protisunek, da bi zopet dobili oblast na Reki. »Giornale d'Italia« javlja, da je italijanski minister za zunanje stvari Schanzer sprejel deputacijo fašistov, ki mu je zagotovila, da boho pomirjevalno vplivali na reške legionarje. Delegati so na to odpotovali na Reko.

Pariz, 6. marca. (Izv.) D'Annunzio je poslal na Reko brzjavko, v kateri izjavlja, da popolnoma soglašajo z gibanjem.

Reški vzgled.

Italija bo le dosegla po indirektnem potu to, čemur se je direktno odpovedala: priklonitev Reke k Italiji. Priznati se mora, da je bila pot kratka: od londonskega pakta, ki prisoja Reko Hrvatim, do zasedbe po D'Annunziu, do proglasitve reške samostojnosti in končno nesamostojnosti, torej za vse te metamorfoze ni rebila Italija niti popolnoma sedem let. To je mnogo, jako mnogo, tudi če gre za državo, ki obstoja iz enega samega mesa.

Kakor vse svoje zunanje politične vspehe se mora Italija tudi za ta uspeh zahvaliti premetenosti svoje diplomacije in ne svojemu orožju. Ker je vedela, koliko cenijo zavezniki njeno moč, si je bila na jasnem, da se ji marsikatera želja ne bo izpolnila na mirovni konferenci. Zato se je poslužila v svoje svrhe fašistične klike, ki ji ne more trenutno nič škoditi, a mnogo koristiti. Če se avantire fašistov ne obnesejo, ne bo trpela država ničesar na svojem prestižu, če se pa obnesejo, bo mnogo pridobljenega, kajti veliki zavezniki se za take stvari malo zanimajo, mali pa se ne upajo, ker čutijo za fašisti Italijo — in meja je tukaj tako ozka! In tako je Italija najbrže že določila dan, ko bo Reka oficijelno priklonjena Italiji.

Do takaj je vse v redu in mi moramo gledati za sedaj vse to s stisnjenimi zobmi. Vprašanje pa je, koliko časa bo vse to držalo. Vsaka država je navadno prav kmalu prisiljena, da mora braniti z orožjem to, kar je z orožjem pridobila. To je nekaka zahteva usode, da se mora moč dvakrat izpričati, predno se uvede. Bismarkova Nemčija je slabo prenesla to obtežilno preskušnjo. In vendar je dobila Nemčija Alzacijo-Lotaringijo l. 1871 s svojo lastno močjo. Ali pa je dobila Italija Reko s svojo lasno močjo? In sploh: Kje bi morala teči na zapadu meja, ki bi dejansko odgovarjala italijanskim vspehom v svetovni vojni? Seveda, Italija danes ne misli še na to in ima poleg tega upanje na dve železi: biti v dobrih odnosih s Francijo in Nemčijo in se nasloniti v odločilnem trenutku na tisto, ki bo mela več šans za zmago. Vendar se zdi, da bi se Italija to pot lahko zmotila, kajti meja na Brennerju in prijateljstvo z Nemčijo da le težko spravi v sklad. In če je mala antanta res nekaj živega in ne samo beseda na papirju, bo morala Parizu namigniti, da bo imel izbero med Italijo in malo antanto. Pogoj za to je seveda, da Jugoslavija nekaj pomeni v mali antanti in v svetu sploh. Če danes še ne pomeni bogve kaj, je krivda na nji: kajti ko bo jasno svetu, da nam Bolgarija ne bo padla v odločilnem trenutku v hrbet ampak da bo šla z nami, takrat bo mala antanta, v kateri bo tudi Bolgarija, lahko storila odločilno vprašanje Francozom: ali z nami ali z Italijo.

Pot v Trst gre skozi Sofijo.

Za pomilostitev atentatorja Alijagića.

**SRAMOTEN NASTOP AKADEMSKIH NACIONALISTOV. — ALIJA-
GIĆ PO DOSEDANJH DISPOZICIJAH OBEŠEN V SREDO.**

Zagreb, 6. marca. (Izv.) Sodba stola sedmorice, kakor tudi zavrnitev prošnje za pomilostitev atentatorja na Draškovića Alijo Alijagića od strani ministrskega sveta se bo obsojencu prečitala jutri (torek — danes) ob 9. dopoldne. Obesenje moralca Alijagića bo po dosedanjih dispozicijah izvršeno v sredo 8. t. m. ob 6. zjutraj na dvorišču jetnišnice.

Zagreb, 6. marca. (Izv.) Po poročilih tukajšnjih istov se je zagovornik Alijagićev obrnil direktno na kralja Aleksandra z brzjavno prošnjo, naj na smrt obsojenega Alijagića vsaj ustrele in ne obesijo. Doležle se ni o tem nobenega odgovora. Krvnik Seifert je že prišel iz Sarajeva. Je to starejši gospod, rodom Dunajčan, ki je po prevratu izvršil že okrog 80 justifikacij.

Konferenca strokovnjakov male antante.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Konferenca strokovnjakov male antante in Poljske bo se imela včeraj svečano otvoriti. Ker pa so se romunski in poljski delegati zakasnil, se je otvoritev konference preložila na jutri dopoldne ob desetih. Delegati bodo razpravljali

Zagreb, 6. marca. (Izv.) Za danes dopoldne so socialisti sklicali shod akademске omladine, ki naj bi se izrekel za pomilostitev na smrt obsojenega atentatorja na bivšega ministra Milorada Draškovića, Alijo Alijagića. Prišlo je mnogo akademikov. Ko so zborovanje otvorili, so nacionalistične skupine začele tako hrupno demonstrirati in protestirati proti zborovanju, da se shod ni mogel nadaljevati. Na intervencijo rektorja se je posrečilo duhove pomiriti, nakar so sklicatelji shoda akademikov sami podpisali brzjavko, v kateri prosijo za pomilostitev Alijagića. (K temu sramotnemu nastopu nacionalistične zagrebske akademске omladine se še povrnem. — Faldin Zorko.)

v dvorani Oficirskega doma. Danes ob petih popoldne imajo delegati sestanek o podrobnostih svečane otvoritve konference. Predsednik jugoslovanske delegacije strokovnjakov, dr. Velizar Jančević, je danes dopoldne povabil češkoslovaške delegate na zajtrk.

ŠE VEDNO NEMIRI NA IRSKEM.

Belfast, 6. marca. (Izv.) Po raznih delih mesta se je zopet pričelo živahno streljanje. Petnajst oseb je bilo ranjenih in več mrtvih. Na več krajih so se razpočle bombe, pri čemer je bilo več ljudi mrtvih in ranjenih. Tudi policija je bila večkrat napadena in je bilo nekaj stražnikov ranjenih. Promet cestne železnice je ustavljen.

Borzna poročila.

Zagreb, 6. marca. (Izv.) Na deviznem in valutnem trgu tudi danes ni bilo poslovanja. Banke, ki so imele doslej vse devizne kupitve v rokah, se vzdržujejo poslovanja, dokler se delegacija zveze denarnih zavodov ne povrne iz Beograda.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Na današnji borzi je bilo nekoliko zaključkov. Deviza Dunaj se je zaključila po 120. Berlin se je zaključil po 29. V devizah na Trst je bilo zaključenih 5 do 6 kupčij v znesku 5000 lir; ta deviza se je ponujala po 335, London se je zaključil po 295, ponudbe je stavljala neka angleška banka in nekaj doma- cih zavodov. Devizo Pariz je ponujala Francosko-srbska banka in se je zaključila po 580. Prago so ponujali po 125, zahtevali pa po 115.

Današnji zaključki so bili v devizah: London 305, Pariz 580, Trst-Milan 335,

Praga 120, Berlin 29, Dunaj 1.15—1.25, Sofija 46. V valutah je notiral samo rumunski lej, in sicer 62.

Beograd, 6. marca. (Izv.) Jugoslovanski dinar naglo in rapidno skače. Ostale valute padajo. Ponudbe in zahteve so znatno manjše, kakor pred izdajanjem novega pravilnika o prometu z devizami in valutami, to pa zato, ker se sedaj ne javlja več trgovci kot kupci deviz in valut in ker banke ne izvršujejo več transakcij in arbitraže.

Curih, 6. marca. (Izv.) Berlin 1.94, New York 512, London 22.59, Pariz 46.75, Milan 27.05, Praga 8.50, Budimpešta 0.73, Zagreb 1.50, Varšava 0.11, Dunaj 0.08, avstrijske krome 0.0775.

Berlin, 6. marca. Dunaj 4.58, Budimpešta 35.26, Milan 1378.60, Praga 423.55, Pariz 2387.60, London 1115.23, New York 261.23, Curih 5139.85.

Praga, 6. marca. Dunaj 0.80, Berlin 23, Rim 323.75, Budimpešta 8.35, Pariz 555.50, London 270, New York 60.70, Curih 1188, avstrijske krome 0.80, ital. lej 320.75.

Dunaj, 6. marca. Devize: Zagreb 3088—2092, Beograd 8390—8410, Berlin 2572—2578, Budimpešta 925—928, London 29.690—29.710, Milan 35.290—35.310, New York 6723—6727, Pariz 61.180—61.220, Praga 11.022—11.028, Sofija 4495—4505, Curih 131.225—131.275, Valute: Dolar 6673—6677, bolg. lev 4295—4305, angl. funt 29.490—29.510, franc. frank 60.780—60.820, ital. lir 35.000—35.020, dinari 8400—8420, rom. lej 5095—5105, švic. frank 130.725—130.775, češkoslovaške krome 10.997—11.003, madžarske krome 925—928.

Delež italijanske vlade na reških dogodkih.

(Od vodilnega reškega politika.)

Opotija, 6. marca 1922.

Napad proti vladi Zanella se je pripravil 5 dni pred usodepolnim 3. marcom. V nočeh od 27. januarja dalje so se vršili naskoki z ročnimi bombami. Ker je vlada g. Zanella zaznala za obširne priprave, ki so jih snovali tržaški nacionalisti in fašisti, načelu jim proslili tržaški odvetnik Giunta in glavni urednik tržaškega fašistovskega dnevnika »Popolo di Trieste«, Gino D'Angelo, je opozorila poveljnika italijanske vojske ob mejah reške države, da zabranijo prehod oboroženih tolpe iz Trsta in okolice ter prevoz municije in drugih vojni potrebščin. Zahtevala je nadalje od kraljevih karabinierjev, da v smislu pogodbenih dolžnosti, ki jo je prevzela italijanska vlada, vzdržijo za vsako ceno red in mir na Reki in da v kralji zatro vsak poizkus revolucionarnih dejanj proti zakoniti reški vladi.

Pri tej priliki Vas opozarjam na brzojavko, ki jo je objavil tržaški »Piccolo«, v kateri je bivši ministrski predsednik Bonomi nekako 10 dni pred reškimi dogodki javil g. Zanella, da je odredil kralj. stražnikom na Reki vzdrževanje absolutnega reda in je kraljevska italijanska vojska kakor tudi kraljevo orožništvo, kateremu je bila zaupana pravna nezavisnost reške države, v usodepolnem trenutku odpovedalo in celo direktno pomagalo revolucionarnim tolpom, ki so se zagnale iz Trsta in ostale Julijske Benečije proti pravnoveljavni vladi g. Zanella. Kakor rečeno je italijanska vlada svečano obljubila bivšemu reškemu predsedniku pomoč in zaslonbo proti mogočemu napadu na samostojnost reške države, ki je bila zajamčena v rapalski pogodbi in v številnih državno-političnih dejanjih preteklega leta. Toda v nasprotju s temi zagotovili se je pričel 3. marca ob 5. uri zjutraj napad proti reški vladi. Uporniki so bili oboroženi s številnimi strojnimi, 6 malimi in 2 velikimi topovi. Pri tem so jih podpirali sami orožniki in vojniki 26. polka. Orožniki so sodelovali aktivno, med tem ko so vojaki navedenega polka oddajali orožje in municijo. Nadalje se je ugotovilo sodelovanje italijanske vojske ladje. Na meji pa je italijansko vojaštvo spustilo na ozemlje reške države nad 1000 tržaških fašistov in prostovoljcev. Brzojavne in poštne urade so častniki italijanske vojske in orožništva predali fašistom. Tako je vlada g. Zanella ostala brez komunikacijskih zvez z inozemstvom. Vlada reške države je vztrajala do 12 in pol. Ko pa je g. Zanella uvidel, da ga je italijansko vojaštvo in orožništvo proti svečanim obljubam in pogodbam italijanske vlade zapustilo in dovolilo upornikom izvršiti napada na samostojnost reške države in je tudi bombardiranje vladne palače ogrožalo v brezupnem položaju življenje vseh privržencev njegove vlade, se je sklenil udati. Ta udaja je bila nujna posledica zadržanja italijanske vojske in orožništva in je s tem ugotovljena kršitev mednarodno priznane pogodbe, v kateri se je italijanska vlada obvezala skrbeti za red in mir, samostojnost in pravno komuniteto reške države. Ta dejstva bodo igrala pri razreševanju reškega vprašanja v prihodnjih dneh velevažno vlogo. Vlada g. Zanella je hotela predati vlast poveljniku italijanske vojske, ki pa je prevzete odklonil in odposlanca reške vlade naslovil na vodstvo revolucionarnih tolpe. Vodstvo teh tolpe je zahtevalo razorožitev mestnega redarstva in ostavko reške vlade. G. Zanella je te pogoje sprejel. Toda v popoldanski uri se mu je predložila listina, katero je moral

podpisati z grožnjo, da bo sicer usmrčen v teku pol ure.

Vladna palača je bila popolnoma razdejana. Njena celokupna notranja uprava se je pokradla, tako da je danes popolna razvalina. Proti palači so izstrelili 30 topovskih krogelj in na tisoče izstrelkov iz strojnic in malih topov.

Iz pteka reških dogodkov, kakor tudi iz tozadevnih poročil tržaških listov izhaja nedvomno, da so napad proti samostojnosti reške države skovali nacij. in gosp. krogi v Trstu, ki so že meseca vodili sistematično častniško gonjo proti vladi g. Zanella, ki je z načelno jasnostjo ukrepala o gospodarski obnovi javnega življenja reškega mesta in pristanišča. V Trstu so se nabirali prostovoljci, iz Trsta so se pošiljala ogromna denarna sredstva, v Trstu so se oboroževali tolpe. Ako bi bilo kralj. vojaštvo in kralj. orožništvo v smislu odred italijanske vlade vsaj poizkusilo braniti vladno reško državo, tedaj bi gotovo do teh dogodkov ne bilo prišlo. Vodje italijanskega fašizma so izigrali poslednjo zunanjo - politično zamisel skrahiranega Della Torretta. Ker je njegova osebnost doživela v srednji Evropi tako nemile udarce, se je hotel pri slovesu od ital. zunanega ministrstva vsaj deloma rehabilitirati v javnem mišljenju italijanskega naroda. Toda že danes pišejo trezni italijanski listi kakor »Corriere della Sera« in »Tribuna«, da bodo iz teh dogodkov nastali za Italijo jako neželjeni zapletljivi mednarodnega značaja in da je v tem oziru pričakovati najmučnejše prizore v Parizu in Londonu.

Nova italijanska vlada.

Trst, 4. marca 1922

Poročali smo o dolgotrajni vladni krizi v Italiji, ki je trajala skoro mesec dni. Končno se je vendar posrečilo sen. De Facta, da je sestavil novo vlado, ki je bila tako dolgo zaželjena. Predsedstvo je sprejel De Facta, ki ga je tudi kravo zaslužil.

Ali kratko je bilo njegovo veselje: že prvi dan po sestavi nove vlade je nastala nova vladna kriza. Minister za pošte in brzojave, demokrat Di Cesaro, je predložil demisijsko. Vzrok tega koraka je bržkone ljudska stranka (Pipi), ki je zahtevala, da bodi imenovan za podtajnika pri ministrstvu za pravosodje — Cascino. Demokrati so se tej zahtevi odločno uprli. Češ, da nasprotuje dogovoru. med obema strankama. Trdili so, da se je ljudska stranka odrekla ministrstvu za pravosodje.

De Facta je zastavil vse svoje sile, da bi preprečil demisijsko Di Cesaroja; skušal ga je odvrti od tega koraka, ali vse zaman. Di Cesaro je podal demisijsko in nihče ga ni mogel pripraviti do tega, da bi jo umaknil. Vsi poskusi De Facte so ostali brezuspešni. Di Cesaro se ni udeležil niti prve seje ministrskega sveta. Tudi je kakih 50 poslancev demok. stranke zaprosilo ministrskega predsednika za oprostitev od udeležbe na seji, na kateri se je imela predstaviti nova vlada. Demokratični poslanci so hoteli na ta način demonstrirati proti ljudski stranki, oziroma njenemu voditelju — Don Sturzu.

Prva seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o demisijski Di Cesaroja, je bila silno dolga. Trajala je nič manj kakor 10 ur. Najznačilnejše pa je to, da se ni na tej dolgotrajni seji sklenilo prav ničesar. Prva seja je ostala tedaj popolnoma jalova: morala se je odložiti. Ministri ljudske stranke so namreč izjavili na prvi seji, da se bodo o tem vprašanju imenovala podtajnika pri ministrstvu za pravosodje šele posvetovali in demok. kratki so morali končno popustiti. Ca-

saro je bil imenovan — toda dem. minister Di Cesaro je predložil vsled tega definitivno svojo demisijsko.

Na mesto demisioniranega ministra za pošte in brzojave. De Cesaroja je bil imenovan poslanec Luigi Fulci, ki je prisegel kralju (četrtak, ob 16.).

S tem je bila torej kriza v De Factovi vladi zopet rešena. Ali s to rešitvijo se nikakor niso odpravljene vse težkoče, s katerimi se mora boriti nova italijanska vlada. Vsem strankam seveda ni bilo mogoče ustreči v njihovih željah in zahtevah in zato so sedaj nezadovoljne in se skušajo maščevati (italijanski značaj!) na kateri si bodi po načini. Največje navzkrižje je med vladnimi strankami in med ljudsko stranko, celo večje je, kakor je bilo pod prejšnjo vlado. To nasprotje bo gotovo vplivalo tudi na odnose ministrov ljudske stranke (v novi vladi je namreč tudi par ministrov ljudske stranke) z ostalimi ministri drugih strank. To gotovo ne bo koristilo trdnosti nove italijanske vlade.

Tudi agrarna stranka ni zadovoljna, ker je dobila v novi vladi samo ene-

ga ministra in le enega podtajnika, medtem ko so dobili retornisti po dva. Predsednik agrarne parlamentarne skupine je vsled tega in tudi zato, ker ni bil imenovan za podtajnika, odstopil od predsedništva.

Prvi dnevi življenja nove vlade ji ne obljublajo torej prav nič dobrega. Kakor je razvidno iz članka, so tudi med Italijani hudi strankarski boji, zahrbtna spletkarjenja in osebnosti, vsled katerih trpi cela država. Če pomislimo na to, kolikokrat in kako strupeno in žaljivo so se italijanski listi norčevali iz jugoslovanskih vladnih kriz, potem jih moramo le pomilovati. Da se dogajajo krize v mladi, komaj vstvarajoči se državi, je še kolikor toliko razumljivo, da se pa to dogaja, in to tako kričevo, v stari, solidni Italiji, je manj oprostljivo. To dokazuje, da je tudi njena »solidnost« precej trhla in da bo morala zaigrati prej ali slej v druge politične smeri, ki ne bodo nacionalistične, ampak tudi gospodarske. Edinole z zastavami, nacionalnimi se ne rešuje vseh problemov, najmanj pa ne gospodarskega.

Časopisni glasovi.

»Slovenec.« Uprave nimamo, čeravno imamo Vidovansko ustavo. Na upravnih sedežih se mesto uprave kašatita fiskalizem in političstvo v slabem pomenu besede. Obdavljenje, ki presega gospodarsko moč davk plačevalca, in kazen sta edina tvorna elementa takolimenovane uprave pod vladno demokratsko-radikalno in samostojno prisilsko. David se morajo plačevati in tudi brez kazni ne gre, toda vsaka stvar ima svoje meje. kakor smes tudi struno samo do gotove meje napeti, da ne poči. Kar pa počenja finančno ministrstvo s svojimi svojvoljnimi naredbami, je naravnost napad na kulturo in finančno urejenost, je golofiskalistično izžemanje, rekli bi izžigvanje.

»Jutra.« Fašistovski napad na Reko je uspel. Reka je v rokah fašistov, ki so proklamirali svoje ujedinjenje z Italijo. Ob enem so izjavili, da luke Baroš ne dajo iz svojih rok. V ozadju pa dviguje baš odzagnani dela Torretta svoje roke in blagoslovja javne privržence svoje politike. Tik predno je Schanzer nastopil svoj resort, je izvršen reški puč. Nikdo ni zanj odgovoren, ves svet sprejema fait accompli, zmagava z rameni in močmi. Mi tudi...

»Slov. Narod« prinaša uvodnik iz razgovora z uglednim aktivnim italijanskim

politikom »Reki in rapalski pogodbi«. Odlaganje izpraznitve zadrške in reške okolice, ki bi se morala v duhu rapalske pogodbe že davno izvršiti, prisotnost karabinierjev na Reki, nikakor ni v soglasju s prijateljskimi intencijami beograjske vlade, ki je v bistvu izpolnila vse dolžnosti, prevzete v Rapalu. Incidenti na Reki ne morejo spremeniti izvršenega dejstva, pač pa morejo — to priznava vse italijansko časnopisje — kaliti mirne odnose med Italijo in Jugoslavijo. Zadnji dogodki, bodo odgovornim in merodajnim faktorjem v Italiji pokazali še enkrat evidentno nevarnost za bodoče razmere, med obema italijanskima državama. Resni italijanski politični krogi bodo znova opozorili rimsko vlado, da je edina rešitev iz nevarnega položaja točna izvedba rapalske pogodbe.

»Novi čas.« Medtem, ko odobrava vladujoči sto in sto milijonske kredite za luksuz in razne svečanosti, pa zapirajo javne bolnišnice, zatekališča najrevnejših med revnimi. Tako početje mora roditi odpor. Le žalbog, da trpi in bo še več trpela pri tem država, zgrajena na potokih krvi onih, katerih potomcem se sedaj zapira pribežališče v silo.

Gospodarstvo.

Občinski stanovanjski davek.

Akcijski odbor strokovnih organizacij, ki je bil postavljen za boj proti draginji od vseh 22 stanovanjskih in strokovnih organizacij ročnih in umstvenih delavcev v Sloveniji brez razlike političnega naziranja, je soglasno sklenil predložiti občinskemu svetu v Ljubljani v nujno osvojitve načrt stanovanjskega občinskega davka, ki ga tu objavlja.

Akcijski odbor izjavlja, da nepoverja nobenega političnega kluba s prednostitvijo tega načrta pred občinski svet, temveč ga naslavlja naravnost na obč. svet v trdnem prepričanju, da ga g. župan takoj predloži občinskemu svetu v razpravo, klubi občinskih svetnikov pa da se postavijo za nujnost in za meritum tega predloga.

Vse odbore in člane organizacij, zastopanih v akcijskem odboru, pozivljamo, naj poskrbe, da bodo vloženi

podobni predlogi tudi po drugih predvsem velikih občinah.

Akcijski odbor.

V Ljubljani, dne 6. marca 1922.

OSNUTEK.

Občinski stanovanjski davek.

§ 1. Vsak rodbinski poglavar in vsaka samostojna oseba mora plačevati mesečni davek od stanovanj brez ozira na to, ali stanuje v lastnem ali v tuji hiši, ali plačuje stanarino ali ne. Višina tega davka je odvisna od številnosti sob. Za sobe se štejejo vsi prostori, ki so porabni za človeško bivališče, torej tudi kuhinje, predsobe, in tako dalje, če merijo nad 6 m², in so tudi porabne. Sobe, ki merijo nad 30 m², štejejo za dve. K osebam pa se ne smejo šteti posli. Sobe neodanih stanovanj se prištejejo k sobam stanovanja hišnega gospodarja.

§ 2. Višina tega davka določa razpredelnica štev. I.

Razpredelnica štev. I.

če stanuje v stanovanju oseb:

Pri št. sob:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
mesečno dinarjev:	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	50	10	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	300	100	25	10	5	—	—	—	—	—	—	—
4	2000	1000	300	100	50	20	10	5	—	—	—	—
5	4000	3000	2000	1000	300	200	150	50	20	10	5	—
6	10000	6000	4000	3000	1000	500	300	200	100	50	20	10
7	20000	15000	10000	6000	3000	1000	600	400	200	100	50	20

§ 3. Isto načelo velja za pisarne, ki bi bile porabne za stanovanjske sobe. Ta davek se plačuje po razpredelnici štev. II.

Razpredelnica štev. II.

Za pisarniške sobe, v katerih so stalno zaposlene

na m ²	1	2	3	4	5	6	7	8
oseb, se plača mesečno dinarjev	—	—	—	—	—	—	—	—
6—8	5	—	—	—	—	—	—	—
8—10	10	—	—	—	—	—	—	—
10—16	20	5	—	—	—	—	—	—
16—20	35	10	5	—	—	—	—	—
20—25	50	20	10	5	—	—	—	—
25—30	100	35	20	10	5	—	—	—
30—40	200	50	35	20	10	5	—	—
nad 40	500	100	50	35	20	10	5	—

§ 4. Župan ima pravico odpustiti ta davek tistim, ki bi ga morali plačevati le vsled obupnega stanja sedanjih stanovanjskih razmer. N. pr. samcem v sobah, ki za dva niso primerne, ali če vsed boleznijo morajo imeti stalno potrebo, ali rodbinam v nerodnih

stanovanjih, ki se ne dajo bolj gospodarsko porabiti. Vse take odpustitve se morejo pa tikati le najnižje stopnje tega davka in pri neimovitih. Nemoviti so tisti, ki imajo vseh mesečnih dohodkov:

1 osebo do 500 Din., 2 osebi do 600 Din., 3 osebe do 700 Din., 4 osebe do 785 Din., 5 osebe do 850 Din., 6 osebe do 900 Din., 7 osebe do 950 Din., 8 osebe do 1000 Din. itd., po 50 Din. višje za osebo.

§ 5. Selitve neimenovanih, povzročene vsled te neredbe, naj poskrbi občina v lastni upravi iz stanovanjskega sklada. Imovitejšim naj zaračuna lastne stroške.

Državni uradniki, ki imajo reprezentacijska stanovanja, so izzeti le, če stanujejo v državnih poslopih in če država v občini nima nobenih zasebnih stanovanj zasedenih za urade.

§ 7. Vse davek se steka v stanovanjski sklad, ki naj služi edinole trajni odpravi pomanjkanja stanovanj.

Izvršilne določbe.

1. Vsi hišni gospodarji v občini morajo 14 dni po razglasitvi pravo-

močnosti tega davka predložiti magistratu vsaj take načrte vseh svojih hiš, da bo iz njih razvidna lega in velikost vseh prostorov, ter natančno označbo, kdo v njih stanuje ali uraduje. Vsako spremembo morajo naznaniti najpozneje v 8 dneh. Za napačna naznanila bodo krivci kaznovani.

2. Rodbine in posamezniki, ki so se prijavili kot prosilci za stanovanja, naj se vpišejo v knjigo, ki bodi na magistratu javnosti na vpogled. Razdeljena naj bo na 3 razrede po nujnosti, vsak razred pa po velikosti potrebe. Nujnost in velikost potrebnega stanovanja mora biti v opombi razvidna:

a) v prvi razred spadajo prosilci, ki so zavoljo dela prisiljeni živeti v občini;

b) v drugi razred spadajo prosilci, ki niso prisiljeni zaradi dela stanovati v občini, vendar pa imajo stvarne razloge, ki vsaj deloma utemeljujejo njihovo željo;

c) tretji razred obsega vse druge prosilce, med temi tudi tujce.

3. Vsa stanovanja nakazuje stanovaljski urad po vrstnem redu teh knjig. Zato se vpišujejo v posebno knjigo tudi vsa izpraznjena stanovanja, razdeljena po velikosti.

4. Vsako izpraznjeno stanovanje se ponudi prvemu prosilcu, ki je v knjigi prosilcev vpisan na prvem mestu prvega razreda ter ima po svojih rodbinskih razmerah pravico na stanovanje dotične velikosti. Če mu je to stanovanje predrago, ali sicer nezadovoljivo, in če izjavi, da bo čakal na drugo stanovanje, se ponudi to stanovanje naslednjemu prosilcu. Če je prvi razred prosilcev izčrpan, pride na vrsto drugi in končno tretji razred.

5. Za vsako stanovanje, ki je bilo oddano poznejšemu prosilcu (po času in po razredu), mora biti v spisih izjava vseh prejšnjih prosilcev, da se tega stanovanja odrekajo. Za tiste prosilce, ki so pooblastili Društvo stanovaljskih najemnikov, zadostja izjava tega društva.

Utemeljitev in smernice.

Da odpomore občina stanovaljski bedi, je treba dvojnega:

1. Treba je začeti zidati, da bo stanovanj več vsaj v bodočnosti.

2. Treba je takoj nekaj ukreniti, da se sedanja stanovanja bolj pravično razdele.

Zidati dandanes skoro nihče izmed posameznikov ne more, kdor bi lahko, pa ne mara. Toraj mora zidati občina. Ta nima denarja, niti ni upati, da ga bo imela, če ne stori kakega posebnega koraka.

Akcijski odbor vseh strokovnih in stanovaljskih organizacij predlaga v zmislu resolucij, sprejetih na protestnem shodu dne 19. februarja t. l. naj uvede občina v svojem območju poseben stanovanjski davek, ki naj se porabi ves za zidanje stanovaljskih hiš.

Ta davek naj bo progresiven. Prispevati morajo vsi, ki imajo v tem bednem času vsaj zaslonno stanovanje, da dobe v doglednem času stanovanje tudi tisti, ki ga danes nikakor ne morejo dobiti. Progresija naj bo po ostri, merjena samo po udobnosti stanovanja. Zaslonno stanovanje naj se obdavi prav malo, primerna stanovanja nekaj več, udobna stanovanja že visoko, luksuzna stanovanja pa, ki so v sedanjih krizi pravo zasmevanje judske bede, naj se obdavi zelo visoko, nič ne de, če smar ta tak davkoplačevalec ta davek za kazen.

Kdor nima denarja za ta davek, naj ne izziva delavnega ljudstva, naj odstopi od svoje preobilice tistim, nimajo kam položiti svoje glavo. Ker vemo, da je precej takih, ki svojega izzivanja ne bodo mogli plačati, zato trdimo, da bo zadostil ta davek tudi drugi zahtevi: takoj se bo nekaj nedostno izrabljenih stanovanj izpraznilo, takoj bo beda vsaj za nekaj manjša, takoj bo izginil tudi zolč iz ljudstva.

Stanovanja, ki nikakor niso primerna za človeka, vlažna, temna, mrzla, podrt, neredna itd., bomo odpravili le na ta način. Dosedanji stranki bo nakazano boljše stanovanje, ki ga bo prevzela, čeprav bo morebiti nekaj dražje, zato bo pa veliko boljše. Od starega stanovanja bo moral pa gospodar plačevati davek, ali pa znižati stanarino, da dobi novo stranko. Stanarina se bo začela ravnanj po vrednosti stanovanja, ne pa tako, kakor je zdaj, ko dobivajo gospodarji od najbednejšega ljudstva razmeroma najvišjo stanarino, ker stanovanj za reveže najbolj manjka.

Pisarne, ki služijo sicer v različne namene in se njih izraba ne da meriti po enakem merilu, je treba vendar tudi obdavčiti. Čeprav bo zadet kdo krivično, naj ve, da bodo tudi davek od stanovanja plačevali mnogi, ki bi ga jim bilo treba odpustiti, če bi bilo mo- goče ozirati se na posameznike.

Jugoslovanska narodna pesem.

(H koncertu »Ljubljanskega Zvona, 13. t. m. v Unionu.

Znani hrvaški skladatelj Anton Dobronić, čegar skladbe smo imeli pri liko poslušati tudi v Ljubljani, na koncertih Lisinskega in Kola je leta 1920 izdal v založbi akademskega glasbenega kluba »Mladost« v Zagrebu zbirko jugoslovanskih narodnih pesmi iz vseh pokrajin širne naše države, harmoniziranih za moški zbor. V predgovoru k izdaji piše: »Kot naša narodna poezija, tako tudi naša narodna popevka spada v vrsto najzanimivejših pojavov v svetovni literaturi narodne glasbe. Vzrok iščemo ne samo v izredni neizčrpljivosti naših narodnih glasbenih produktov, temveč bolj v načinu, kako se naše ljudstvo glasbeno izraža. Znano je, da se vsaka pokrajina odlikuje s svojo posebno glasbeno fizionomijo. V tej raznolikosti in neizčrpljivosti leži naše glasbeno bogastvo. Zemljepisni in politični odnosi, pod katerimi se je razvijal naš narod, vplivale so na našo narodno glasbo v glavnem takole: v zapadnih in severnih delih naše domovine se je popri-

jela evropskih, v srednjem, južnem in vzhodnem delu pa vzhodnih glasbenih sistemov. Vse te glasbene vrline je naše ljudstvo proželo s posebno psihično noto: z globokočutnim navdahom: z liriko in z elementarno energijo — z dinamiko.

S to psihično oznako je prožeta vsa narodna glasba, ki se razlega od Triglava do Vardara.

Zato moremo z zadovoljstvom trditi, da smo vkljub nekaterim tujim glasbenim vplivom skozi stoletja ohranili naš glasbeni individualitet in edinstvo. Biseri Dobroničeve zbirke, slovonska »Garavuš«, prekrasna črnogorska »Uspavanka«, živo pobarvana ciganska »Kumovina« in globoko otožna »Makedonec« so na vzporedju pondeljkovega koncerta. Harmonizator je pri vsaki posredni pesmi hotel ohraniti duh narodne glasbe, pokrajinski značaj kraja in jih je konečno odel v sodobno umetniško kompozicijsko odelo, dostojno koncertnega podaja. Hotel je s svojo izdajo vzbuditi ljubezen in spoštovanje napram naši narodni pesmi doma, v tujini pa priznanje naše glasbene individualnosti.

Občinski stavbeni red naj se omili, kar se tiče surovin in moči, v kolikor je mogoče glede na varnost.

Stanovanjske hiše naj zida občina deloma v lastni upravi, deloma naj pa podpira zadruge, ki so v ta namen že ustanovljene ali se še ustanove. Take zadruge morajo biti pod nadzorom občine, da res ustrezajo le svojemu namenu. Za zidanje v lastni upravi naj si preskrbi občina lastno opekarno in druga podobna sredstva, da bo neodvisna od spekulativcev. Tako zidane hiše ostanejo občinska last in

bodo pozneje služile za varstvo stanovanj proti zviševanju stanarine od strani hišnih posestnikov.

Kontrola semen pri prodajalcih pomladni sezoni 1922. Poljedelsko ministrstvo je izdalo nove predpise gde postopka pri kontroliranju semen pri prodajalcih v notranjem prometu za pomladansko sezono 1922. Interesom so nove določbe na razpolago ter v gremijalnih pisarnah v Ljubljani, Maiboru, Celju in Kranju ter v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Dnevne vesti.

Sanatorij za državne uradnike. Osrednji odbor preskrbovalnih društev za državne uradnike je naprosil ministrstvo za šole, naj mu odstopi ob Plitviških jezerih brezplačno svet, na katerem bi društvo zgradilo moderen sanatorij za svoje člane.

Odkrivanje profesorjev in učiteljev. V prosvetnem ministrstvu pripravljajo ukaz, s katerim bo ob priliki kraljeve poroke odkrivanja 500 visoko- in srednješolskih profesorjev ter ljudskošolskih učiteljev.

Skandalozno obnašanje vojakov-graničarjev. Dne 2. marca t. l. sem se vozil s popoldanskim osebnim vlakom iz Ljubljane do Rakeka. V Logatcu vstopil v naš voz. Zborovali vojniki-graničarji v popolnoma pljenem stanju, tako da so puške metali iz ene klopi na drugo. S seboj so prinesli tudi liter vina, katerega so deloma popili, deloma po tleh razlili. Med vojniki od Logatca do Planine so rjaveli v ruskem jeziku na vse glas, kakor kake zverine, tako da je človeka groza in strah voziti se med takimi ljudmi. Med tem rjovanjem sem razumel tudi različne zasmehljive psovke proti Slovincem. Kakor sem mogel iz njihovega govorjenja ugotoviti sta bila 2 od graničarjev Planina in eden iz Unca pri Rakeku. V resnici sem se čutil v nevarnosti med temi ljudmi in sem komaj čakal, kakor tudi ostali potniki, da bi se v Planini izstopili. Zanimivo je, kje dobijo vojniki toliko denarja da lahko popivajo, kajti kolikor mi je znano, dobijo le 350 Din. mesečne plače. Skrajni čas bi že bil, da se napravi tem skandaloznim razmeram konec. — Popotnik.

Beda orožništva in njihovih družin. Zena orožniškega narednika nam piše: Naši možje, kateri služijo že kot 20 let pri orožništvu, zaslužijo mesečno 2300—2400 kron, katere pri tej dragini se za moža ne zadostujejo. Orožnik ima zelo naporno in odgovorno službo, čestokrat tudi nočno, iz katere pride ves premarah in izčrpan domov. A kaj ga čaka doma? Zjutraj in zvečer malo ječmenove kave in košček črnega kruha, opodne zabeljeni žganci, repa ali zelje, pri tem pa pogled na bolehalo, razlečeno, nezadovoljno družino. Nikdar si ne more privoščiti kozarica vina, ker imajo vsi obilo družine ali pa bolezen v hiši. Sicer ali obilo orožnik za vsakega družinskega člana dolo kron dnevno, a kaj je to pri tej dragini, to stane kg črne, skoraj neželjne moke 23 kron! Otrok lahko sne dnevno za 16 kron kruha, pa bo še lačen. Kako naj torej orožnik obloče in obuje svojo družino, ker dohodki se za hrano ne zadostujejo. Me žene in naš otroci smo strgani in bosi, da nismo za naš svet, Zaman čakamo že celo leto na pomoč. Dokler smo mogli kako stvar pogrešati v gospodinjstvu, smo prodajali, a sedaj ni ničesar za prodati in naše stroškovstvo je na vrhuncu. To so tisti orožniki, katere država mastno plačuje kot se je pred kratkim izrazil v časopisih neki profesor. V najkrajšem času bomo primorani iti beračiti od hiše do hiše, ker le malo-katera žena je tako srečna, da si zamore sama kaj prislužiti. Ena ima obilo družine, katere ne more zapustiti, druga zopet bolezen, tako, da ji ni mogoče služiti. Za orožnika se pa ne briga živa duša, pošilja jo se km samo objube na papirjih, od katerih pa stradalajo, zadolžene in razčapane orožniške družine ne morejo niti nasiti, niti obloči.

Denarne zbirke po šolah. O tej stvari nam piše neki oče iz Celja: Za izraz moramo smatrati misel, da si učenci pritrjujejo kak učenec. Kdor količak gleda učence same, ne izza katedra, temveč ob pavzi na cesti, na trgu in more v njih imiti občevati, ta bo zavrnil vsako zbiranje denarja v šoli. Že samo dejstvo, da ni vsak v stanu dati prispevka, vzbuja v učencih nezaupanje, zavist in zavest, da ne more eden, kar more drugi, da je revnejši, socialno nižje stoji. Kdor količak pozna otroško dušo, ve kako vpliva siljenje. Praktično življenje nam kaže posledice tega postopanja. Revizorji in blaginjski pomenijo isto, kar so pomenili nekdanji razupiti pazniki v odnosnosti učiteljev. Govorijo o gojitvi socialnega čustva na ta način, je pač profanacija te besede. Spominimo se samo na prošli avstrijski Rdeči križ, kjer se je tudi apeliralo na socialno čustvo. Danes bo brez vsake debate vsak pedagog zavrnil tako zbiranje, kjer je nedoloten cilj, ravno tako kralj namembe, itd. Tu je bilo žarišče za vzgojo lahkomišljenih in frazerskih značajev. In ravno dejstvo, da ni zbiranje brez vsakega pritiska, ampak da se vrši pod pritiskom, če tudi se učitelj tega ne zaveda, ravno to dejstvo je uničujoče za vzgojo. Spominimo se na naše državno posojilo, pa si odkrito pogledamo v oči: ali se je vršilo podpisovanje posojila v šoli brez pritiska? Zalosna resnica, da so bili tisti, ki so dosti podpisali, v šoli javno pohvaljeni, nam odkriva vso gnobilo in profanacijo socialnega čustva. Kaj pa more sin kmeta, uradnika, delavca zato, da ne more podpisati toliko, kolikor podpisuje sin kapitalista? Ali je zato slabšeji Jugoslovane? Vsi učenci vseh šol so določeni, da se izobražujejo in da s svojo (temeljito) izobrazbo koristijo

K. ČAPEK: R. U. R. KOLEKTIVNA DRAMA :: PRAVKAR IZSLA ::

Dobi se v upravi "Jugoslavije" odnosno v "Zvezni tiskarni" :: ter po vseh knjigarnah ::

CENA BROSIR. 7 DIN.

Iz sodnih krogov. Avskulant dr. Peter Jereb je imenovan za sodnika za okrožje višjega deželnega sodišča brez določene službenega mesta. — Deželnosodni svetnik v Cerknici dr. Matija Lavrenčič je na lastno prošnjo premeščen na mesto sodnega predstojnika v Kozje.

Vlom. V stanovanje kočarice Marije Gregorin v Gornjem Kašlju je 25. februarja t. l. neznan tat vlomil in pokradel obleke, čevlje in srebrnine v vrednosti 7700 kron.

Izgon. Iz naše države je bil 9. febr. 1922 izgnan Grekuli Abram, ruder iz herzonske gubernije, okraj Vazdovsko.

Ljubljana.

Ljubljanska porota je morala danes vsled pomanjkanja prostora izostati. Objavimo jutri.

Kanalizacija nekaterih ulic na Mirju. Mesna občina ljubljanska namerava položiti po novo projektovanih ulicah na »Mirju« več cestnih kanalov v skupni dolžini ca 750 m in sicer A) v ulici vzporedni z Markovovo in Gorupovo ulico ca 150 m dolžine B) v Murinovi ulici od Rimskega zidu do zbiralnika ob Gradaščici ca 200 m. C) na »Lepem potu« ca 115 m in D) v ulici ob Rinskem zidu ca 280 m dolžine. Vsi oni podjetniki, ki reflektirajo na omenjena dela in dobave, naj predložijo svoje ponudbe, v kojih je navesti jednotne cene in skupne svote in ki so opremljene z 5 odstotnim vplačilom. V kolikor, zapadene do opoldne dne 21. marca 1922 mestnemu stavbenemu uradu v Lingarjevi ulici. Vsa pošlana daje mestni stavbeni urad ob navadnih uradnih urah.

Predsedstvo društva orožniških vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani vljudno in resno opozarja svoje člane na plačilo članarine za leto 1922, ki znaša 2 K na mesec ali 24 K na leto. Tiste cenjene člane, ki članarino za leto 1921 še niso poravnali, vljudno prosi, da jo nemudoma plačajo. Pri tej priložnosti se vsi orožniški vpokojenci, ki se niso organizirali, vljudno vabijo, da pristopijo kot člani k društvu, ker s tem koristijo sami sebi in celokupnosti, ker le v združenju je moč. To je sedaj posebno potrebno, ko se regulira pokojnina in odločuje draginska doklada.

Malo več narodne zavednosti? — V nedeljski številki »Jugoslavije« si je dovolil neki gospod iz abt. tečaja g. prof. S. nasvetovati malo več narodne zavednosti in je hotel s tem oblatiti tudi vodstvo zavoda. — Javnosti v vrednost smo golenci trg. akad. proti temu neutemeljenemu blatenju, v nobenem oziru oporekljivega g. prof. in ravnateljstva, enoglasno sklenili objaviti sledeče: »Blatiti se hoče moža, ki je prezet narodne zavednosti in je to s svojim poštenim delom za napredek našega trga, šolstva tudi pokazal. Dotičnemu mlademu gospodu, ki najbrž nima toliko intelektualnosti, da bi znal ceniti in spoštovati ljudi, ki se jim moramo zahvaliti za obstoj trga, akad. in možnost našega študija bi se poizkušalo svetovati, da v drugo raje molči in se s svojimi nasveti obrne tja, kjer jih je treba.

Golenci trg. akademije v Ljubljani. — Gospi, ki je v petek 4. t. m. v opernem gledališču, parter desno priznala nepravde galosje za svoje, se naproša naj jih istotam vrne, kjer dobi svoje.

Najden mrtvec. V nedeljo popoldan so našli na Večni poti blizu Kosez pri nekem znamenju mladega mrtvega moža, ki je imel na zavaljeno rano. Brezdomno se gre tu za zločin. O zločinu se ni nikakega sledu. Istotako še ni dognana identiteta mrtveca.

Če je človek prehud. Franc Homec iz Štepanje vasi se rad napije in tedaj je hud kakor gad. Zadržal se je na Poljanski cesti vrgel na tla in razbil z nogami ob tla. Prišel je k njemu višji stražnik, katerega je Homec s tako lepimi primitki narahil, da bo zato »ljubeznivost« sedel 5 dni.

Razne tatvine. Angeli Černe na Fužinah je bilo 1. t. m. ukraden za 5000 K pšenice in ržene moke, Ivanu Zabjeku pa za 1500 kron riža. — Vladnemu svetniku Graseliju je bila pred 14 dnevi ukradena zimnica s podstrešja. — Dne 3. t. m. je bila Danica Svilič iz Dunajske ceste št. 6 ukradena iz predsobe sivomodrca ženska obleka vredna 3000 kron. — V gostilni pri »Amerikancu« v Florjanski ulici je bil 27. februarja ukraden kovček, v katerem je bilo za 600 kron zobotrebec, last Ignacija Mikliča iz Dobrepoli.

Maribor.

Fingirani samomor. Nedavno smo poročali, da se je vdova Friedrichova usmrtila na ta način, da si je zadržala dva žepna robca okrog vratu. Pri razteženju pa se je dognalo, da je bila žena zastrupljena.

Velik koncert za Dijaško kuhinjo. Dne 1. aprila t. l. prirede učiteljski in učiteljske veliki koncert v prid Dijaški kuhinji. Proizvajali bodo Sattnerjevo Vnebovzetje (Assumptio).

Celje.

Občni zbor krajevne organizacije narodnosocialne stranke za Celje in okolico se vrši v sredo 15. tm. ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela »Pri kroni« na Ljubljanski cesti.

Mestni magistrat celjski je razpisal v vojašnici Kralja Aleksandra razna popravila dela. Prošnje je vložiti tja do 10. tm. Koncert celjskega pevskega društva, ki je bil v soboto 4. t. m. v veliki dvorani Narodnega doma v Celju, je dobro uspel. To je bil prvi koncert, ki se je vršil pod vod-

stvom novega pevovodje g. ravnatelja Benja Serajnika. Na sporedu so bila dela raznih slovenskih skladateljev: našega domačina dr. A. Schwaba, Pirnata itd. Koncertni trio g. ravn. Grudna (glasovir) nadučitelja Stantlerja (celo) in ravnatelja Serajnika (glosi) je v peti in šesti točki prolizaval znano umetniško lepoto Marschnerjevo »Romance« in H. Wiemarskega »Legendu«. Po krasnem izvajanju raznih točk — je ta koncert nudil posetnikom umetniški užitek in si isti želijo, kmalu zopet slišati kaj sličnega.

Znanilke prihajajoče spomlad. V celjski okolici na raznih solčnih krajih so se prikazali zvončki, trobentice in druge spomladne cvetlice. — Imamo tudi izredno krasne tople solne dneve. — Na celjski trg so že pričeli prinašati regrat in motovilec.

Zidanje stanovanjskih hiš v Celju in okolici. Tozadevno so se zadnjič že vršili sestanki in pregovori, na katerih so se razpravljali razni načrti, kako priti do novih stanovanj. Pomlad se je približala in čas hiti. Ako so načrti, ki so lepi, tudi izvedljivi, zadeva vendar ne sme zaspati. Po težkih izkušnjah in pričakovanju pomoči od zgoraj, smo prišli do zaključka, da je le v samopomoči rešitev stanovanjske misli. Časi so hudi in ni več na mestu, da bi se hoteli kapitala zmožni sloji in zavodi odtegotati veliki socialni dolžnosti!

Ceste v celjski okolici, ki so bile že skrajno potrebne popravila, so se pričele spravljati v red.

Zalogo s klobuki in slamniki je otvoril v Celju v Gosposki ulici Franc Cerar, tovarnar slamninkov v Domžalah.

Primorje.

Trst za Reko. Tržaški občinski svet je sprejel resolucijo, v kateri pozdravlja reški narod in zahteva od »znagovite« Italije, naj ukrene vse, da se Reka za vedno združi z Italijo.

Še vedno granate. Na nekem travniku blizu Volče drage sta se igrala dva otroka z granato, ki se je razpočila in oba otroka ubila.

Gospodarski tečaj v Tolmini. V Tolmini se vrši enomesečni tečaj za mlekarstvo in sirsarstvo. Prišlo se je bilo petkrat večje število moških in mladeničev, kakor jih je bilo mogoče sprejeti. Lep dokaz, kako je naše gorsko ljudstvo zavzeto za pouk in napredek.

Prekmurje.

Akcija »Sokola« v Murški Soboti. — »Sokolska legija za Medjimurje« je koncem leta 1918 pod poveljstvom kap. Jurešića zasedla Prekmurje. Za časa te zasedbe so padli junške smrti: dr. Jos. Dimović iz Dubrovnika, Cerovac Ciril iz Pazina, Berger iz Varaždana in dva neznana mornarja. — »Sokola« v M. Soboti priredi zbirko, da postavi padlim junakom nagrobni spomenik ter se priporoča za prispevke, ki jih sprejema tudi naše upravnistvo.

V Križevcih se je nastanil kot novi zdravnik g. dr. Jos. Muster. Pohvaljena pošta uprava. Prekmurško prebivalstvo izreka v »Prekmurškem Glasniku« priznanje in zahvalo poštnemu ravnatelju g. dr. Debelaku v Ljubljani in nad poštarju v Murški Soboti g. Čušu za redno in točno funkcioniranje poštnih zvez po vsem Prekmurju.

Solski odbor za Prekmurje je izvolil za predsednika g. Iv. Bašo, župnika v Bogojini.

Učiteljske izpembe. G. Al. Spanger učitelj na dr. meščanski šoli v Dol. Lendavi, je premeščen na 5. razrednico v Borovnici, g. Janko Horvat iz Prosenjakovcev v Fokovec, gđ. Regina Judnič pa iz Turniškega kot učiteljica ženskih ročnih del v Trnograd. V Dobrovniku je nameščena za pom. učiteljico gimnazijska abiturijentka gđ. Irena Lipajeva.

Društvene vesti.

Jugoslov. akad. društvo »Triglav« v Zagrebu vprizori dne 11. marca v Nar domu v Brezicah dramo »Tekma« (Spisal Anton Funtek) s koncertom društvenega pevskega zbora in kvarteta. Po programu prosta zabava in ples. Začetek ob 20. uri. Predprodaja vstopnic začeni s 6. marcem pri g. Ivan Vidmarju, trgovcu v Brezicah. Cisti ddiček je namenjen nabavi revij in časopisov. Odbor.

Srečke Kola jugoslov. sester. Naznanjamo še enkrat vse zainteresirane, da bo žrebanje nepreklicno zadnjega marca. Zato nujno prosimo vse, ki imajo srečke v razprodaji, da se pozurijo, kajti do 15. marca moramo imeti radi računov vse v rokah denar in srečke, (katerih upamo pa da ne bo.) Prav posebno prosimo, da nam dopošljejo solska vodstva na deželi pravčasno denar, saj se nadejamo, da ne bo hotelo nobeno izkazati se tako mlačno napram toli važnemu društvu kakor je Kolo jugosl. sester, da bi ne razprodalo vse do zadnje srečke.

Gledališče in glasba.

Opera. Sreda, 8. marca: »Plesna legendica, Cavalleria rusticana C. Petek, 9. marca: »Evangeljnik, E. Sobota, 10. marca: Dramska predstava »Zlatni meščani, B. Sobota, 11. marca: »Madame Butterfly, C.

Nedelja, 12. marca: Dramska predstava »Zlatni meščani. Izven.

Poned. 13. marca: zaprto.

Torek, 14. marca: »Trubadur, D.

Drama.

Sreda, 8. marca: »Svet, E. Četrtek, 9. marca: »Hamlet, izven. Petek, 10. marca: zaprto. Sobota, 11. marca: Maryša, D. Nedelja, 12. marca: Popoladne ob 3. uri »Svet, izven. — Zvečer ob 8. uri »Prekrasne Sabinke, E. Poned., 13. marca: »Maryša, A. Torek, 14. marca: zaprto.

Za pomoč naši tehnični fakulteti.

Vsled zavlačevanja rešitve državnega proračuna je prišla kakor vsa univerza tako tudi posebej še tehnična fakulteta univerze v Ljubljani v skrajne neprivetnosti. Proforski zbor te fakultete je sklical v skrbi za nadaljni njen razvoj, kakor tudi za zadostno izobrazbo njenih slušateljev, za večer popoldne plenarno sejo celokupnega prof. zbora tehnične fakultete b kateri so bili povabljeni tudi zastopniki vseh političnih strank, da podajo v zadevi eksistentnih vprašanj tehnične fakultete izjave v imenu svojih strank. Povabljen je bil tudi g. pokr. namestnik g. ministar Ivan Hribar, ki se je omenjene seje tudi udeležil. Od političnih strank pa sta poslali svoja zastopnika iz narodno-socialistična in slov. ljudska stranka. Kot prvi je obširno poročal dekan g. prof. K. Hinterlehner o finančnem položaju tehnične fakultete in njenih potrebah z ozirom na bližnjo bodočnost. Nato je poročal o naši tehnični fakulteti v splošnem prof. dr. M. Vidmar, ki je precej temperamentno napadel centralno vlado, ki naravnost skandalozno ravna v vprašanju naše univerze. G. minister Hribar je nato obliče na naslov vlade zavrniti ter izjavil, da bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da se doseže pomoč za našo univerzo. Vlada da jo mora za vsako ceno vzdržati ter da se ni bati, da bi jo ukinila. Nato je v imenu jugoslovanskega kluba izjavil g. prof. Remec, da bo jugoslovanski blok vedno podpiral zahteve po izboljšanju razmer na naši tehnični fakulteti. V imenu narodno-socialistične stranke pa je izjavil g. Zorko Fakin, da smatra načelstvo NSS izgovor vlade, da mora štediti, za ničev, ker vlada naj štedi tam, kjer se štediti sme, nikakor pa ni upravičena štediti na račun kulturnega in gospodarskega napredka naroda. Tehnična fakulteta v Ljubljani je nujno potrebna, ker le v vednem stiku z živo industrio lahko doseže tehnična fakulteta popola uspeh. Ta industrija pa se nahaja v največji meri ravno v Sloveniji. Načelstvo narodno-socialistične stranke izjavlja vsled tega, da bo zastavilo vse svoje sile, da se izpolni upravičene zahteve tehnične fakultete v Ljubljani ter da se ji s takojšnjim dovoljenjem potrebnega rednega in izrednega kredita omogoči nadaljni obstoj in razvoj. Nato je gosp. prorektor v kratkem izjavljanju pokazal vso nemožnost produktivnega dela na tehničen teoretičnem polju, kar manjkajo najprimitivnejša sredstva za eksperimente kakor tudi vsa literatura, ki bi bila v svrhu ustvarjanja znanstvenih del neobhodno potrebna. Gospod. prof. Vidmar h koncu še enkrat opozori nato, da so naši tehnični znanstveniki navezani na eksperimente v glavi, ker jih sicer ne morejo delati. Ljubljansko tehnično fakulteto so tri leta z vso požrtvovalnostjo in idealizmom vzdržavali njeni profesorji, toda sedaj je njihov idealizem pri koncu in oni odlagajo vso odgovornost za nadaljni razvoj na vlado in na javnost. — Izjavljanja g. prof. dr. Hinterlehnerja bomo obširneje prinesli prihodnje dni.

Razne vesti.

* Krotiteljica zveri v zakonu. Lepa večera zapusti v svojo nesrečo španski plemič svojo krasno palačo v Kardovi in vstopi v ravnokar prispelo menažerijo. Tu ga očara s svojo lepoto mlada krotiteljica zveri, ki je silno pretepala nekaj divjih jagarjev. Ta prizor je napravil na plemiča nepispen vtis. Informiral se je o lepi krotiteljici in zvedel, da pripada dobrim roditeljem iz Madrida, ki so doslej zamen skušali odvrniti svojo hčerko o njenega nevarnega poklica. Zvedel je tudi, da je njena preteklost neomadeževana. In plemič, zaljubljen do ušes, ji ponudi svoje imetje, svojo palačo in svoje ime. Seveda je krotiteljica ponudbo takoj sprejela. Osem dni po poroki so se razšli svatje in ona je ostala sama s svojim možem v palači v Kardovi. Od tega dne ni nikdo več videl njenega moža. To je trajalo nekoliko 4 mesece, nakar se znajde pred sodiščem v Kardovi španski plemič, ves višnjev od prejetih udarcev. Njegova žena se je namreč tudi potem, ko je postala grofica, ni mogla odpovedati poklicu krotiteljice. Ker pa se ni mogla vrniti v menažerijo, določila je svojemu možu vlogo jaguarja ter ga za kratak čas vsak večer krotila. Ali jaguarju je to začelo presedati in spremenil se je v zajca, pobegnil iz lastne palače naravnost pred sodišče, kjer je vložil tožbo proti neusmiljeni krotiteljici.

Vremensko poročilo.

Ljubljana, dne 6. marca 1922.

Kraj	Ura	Tlak zraka	Temp. zraka C	Veter	Oblatnost 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7	741.2	8.6	sever	del. obl.	—
	14	738.4	13.7	igro zap.	—	—
	21	738.2	7.3	brez vetra	jasno	—
Zagreb	7	766.4	6.0	jugo vzh.	oblačno	—
Beograd	7	767.8	9.0	jugo zap.	pol. obl.	7.0
Dunaj	7	766.0	2.0	zapad	več. obl.	1.0
Innsbruck	7	768.9	3.0	brez vetra	pol. obl.	3.1
Praha	7	—	—	—	—	—

Opomba: V Ljubljani barometer pada, temperatura višja.

Nova knjiga!

Izšla je v založbi „Zvezne tiskarne“ v Ljubljani Marjin trg 8.

KARMEN

Novela Prosper Mérimée-a poslovenil Vladimir Levstik.

Dobiva se v vseh knjigarnah. Cena broš. din. 7.50.

C. N. in A. M. Williamson:

Cesaričini biseri.

(Dalje.)

Beverley Sandsova (soproj jo je klical »Bev«) je ljubila slikano satenovino, ako je bila dobra. Roger se je pogosto čudil, kako more ločiti dobre stvari od slabih: toda ločila jih je. Sands je bil kupil v Newportu hišo, ki je bila na ponudbo, in Beverley je zbirala »lepe kose«, da bi jo opremila z njimi. Upala sta, da bo do junija vse pripravljeno za selitev.

Ko je čitala Moretonov & Payntorjev oglas, se je Beverley odločila, da si ogleda satenovo opravo ter jo vzame, ako je pristna. Obilje v katerem je živela zdaj, je dajalo njenemu presenetljivemu in neverjetnemu blaženstvu še več zanosa. »Vse mi dá, česar koli poželim, in zaupa mi, da lahko storim, karkoli se mi zljubi,« je premišljala. Življenje je bilo enako pravičnici. Pomalem se je bila izklopala izpod bremena svoje groze in se prestala bati strahot, ki naj bi se bile zgodile.

Roger je hodil vsako jutro v pisarno, ki je nosila na čelu njegovo ime. Beverley je zajtrkala z njim v nekakšnem vrhnjem jutranjem odeju, o katerem je trdil Roger, da namigne ob solnčnem izhodu. Ko ji likuje opalu, če bi ga gledal skozi je spletna zapenjala krilo, je pela od same sreče. Poželela jo je zaslužiti s tem, da bi tudi ona koga osrečila. Rogerja ni štel v to. Zaslužno se ji je zdelo baš, da bi se zavzela za človeka, ki ga ne ljubi. »Prvo bitje, ki ga naidem danes da potrebuje pomoči, naj jo dobi,« je rekla sama pri sebi. »Storiti hočem nekaj velikega... kakor bi darovala na žrtveniku.«

Odpejala se je v Rogerjevem najnovejšem darilu, limuzini, ki je bila tako tiha in nagla, da je letela po cestah kakor sence oblakov preko njiv. Zunaj je bil avto temno-višnjev, znotraj sled kakor taščičja jajčka. Beverley je velela šoferju, naj vozi k Moretonu & Payntorju in in se ogiblje prometnih cest, ker se ji mudi. V ta namen je voznik zavil k veletržnici po stranski ulici, kjer je bil vhod za uslužbence, pa tudi vrata, ki so držala v manjše oddelke in skozi nje v glavno trgovino. Na

cesti, ki ji bila drugače mirna, se je gnetlo danes polno ljudi. Nekaj se je bilo zgodilo, prav zdajle, zakaj redar je baš hitel na lice mesta. Šofer je hotel pognati mimo, da bi prihranil gospe Sandsovi neprijeten prizor, toda nji sami je prišlo na um, da ga je ustavila. Avtomobilova okna so bila spuščena. Beverley je slišala besede »ubogo dete« in »rešilni voz«. Odprla je vrata in skočila na tlak. Ker je bila lepa in bogato oblečena ter se je pripeljala v krasnem vozu, ji je ljudstvo napravilo prostor.

Na tlaku je ležalo dekle. Okrog nje je bilo krvavo; ob pogledu na to kri bi se bila Beverley onesvestila, da je ni presenetilo okrvavljeno lice ponesrečenke s svojim turobnim, tragičnim izrazom. Nikoli še ni bila videla podobnega obličja. Bilo je tako pošastno belo, tako shujšano in vendar tako mlado!

»Kaj je to? Kaj se je zgodilo?« je viknila skupini, ki je stala najbliže.

»Skozi okno se je vrgla, iz četrtega nadstropja,« je odgovorila debelušasta ženska. »Gotovo so prav živinsko ravnali z njo.«

»Ali je mrtva?« je vprašala Beverley.

»Ne še... čeprav mora imeti vse kosti polomljene. Umrla bo na poti v špital, v rešilnem vozu, saj nima nikogar, ki bi se pobrinil zanjo.«

Tisti hip so se odprle dekličine oči, kakor bi bila slišala »strašne besede«. Beverley se je zdelo, da strme naravnost vanjo. In zdajci se je spomnila svojega sklepa. »Prvo bitje, ki ga naidem danes, da potrebuje pomoči, naj jo dobi.« To je bila zaobljuba.

In tu je ležalo tisto bitje. Ako je bila kdaj prošnja v človeških očeh — v teh je bila. Morda je bila nezavedna. Možgani so bili nemara omamljeni, toda najspodnja duša je čula. Klicala je Beverleyino dušo, in temu klicu se je bilo treba odzvati, ako ni hotela prelomiti obljube. Žena Rogerja Sandsa se ni upala vzeti te verolomnosti na svojo vest: kdo ve, ali ne bi izgubila v kazni svoje lastne pravičnice sreče!

Mrzila je barvo krvi. Dopovedovala si je, da itak ne more pomoči dekletu, ako umira. Toda vtem, ko se je razum upiral, je bilo v srcu že

razsojeno, da ima nesrečnica pravico do zaobljubljene pomoči. Beverley je pokleknila k telesu, ki je ležalo tako čudno ploščato na cesti. Njena obleka se je zmocila v širči se mlaki krvi; a ni ji prišlo slabo, kakor je mislila v prvem hipu. In s presenečenjem je zalotila svojo lastno desnico, kako je odrinila pramen temnorusih las iznad dekletovega obličja. Ubogo, upadlo ličce tega otroka!

»Ne bojte se, dobri ljudje bodo skrbeli za vas.«

Medtem je prišel zdravnik. Tudi on je pokleknil k trpinici. Govoril je z Beverley, meneč, da je bližnja znanka ponesrečenega dekleta. Policija je razganjala zijala, toda ljubezljivo gospo iz višnjega avtomobila je pustila pri miru: zdelo se je, kakor bi pomagala zdravniku.

»Razidite se, prosim, razidite se,« so ponavljali redarji. »Rešilni voz pride takoj.«

Toda rešilni voz se ni pokazal. To je bilo čudno, zakaj točnost reševalne službe v Novem Yorku je drugače sijajna. In res je nekdo pritekel z novico, da se je težko pričakovani voz zalotil v električno cestno železnico. Ranjen ni bil nihče, a trebalo je poklicati drugo rešilno postajo in čakati, da se odzove.

»Ali je ne bi mogli odpeljati z mojim vozom?« je vprašala Beverley. »Oh res, čemu je ne bi sploh vzela k sebi? Otroci je še, vsa šibka in bedna. Ljubeca skrb bi jo nemara otela. Izvežbano strežnico bi poklicala k nji. Gospa Roger Sandsova sem; inne mojega soproga vam utegne biti znano.«

Ime Rogerja Sandsa ni učinkovalo nič manj nego Beverley sama in njen elegantni voz. Rešilnega voza ni bilo, a z ranjenko se je mudilo. Kazalo je sprejeti ponudbo. Doktor je bil hišni zdravnik za Moretonove in Payntorjeve uslužbence in potemtakem ugledna oseba v tistem kraju. Da bi preizkusil značaj gospe Sandsove, ji je nenadoma ukazal, naj stopi v zdravstveni oddelk — »prilijčje, tik ob stranskem vходу« — ter »brž prinese nosilnico«. Beverley je ubogala brez obolevljanja, in preden sta minili dve minuti, je pritekel prestrašen fant z zažetjenim plahto.

Proda se:**PRODA SE:**

7 obešalnikov (stoleži, železni), 1 peč žel. emalirana, 15 miz, marmor, okrogle, 1 miza, marmor, stiroglata, 5 miz, marmor, podolgate male, 1 kavarniška blagajna s kredenco, 10 igralnih miz, polit, 12 stolov, 4 klopi, vrtno težke, 5 omari, 1 pisalna miza, 2 biljarda s palicami in krogliami ter več drugih kavarniških potrebščin. Kdor se za te stvari zanima, naj se oglasi do 9. t. m. Kongresni trg 3/II., desno. 387

DRŽAVNA ŽREBČARNA PRODA

2 toplotravnja žrebca stara 10 let, 1 toplotravnja žrebca starega 14 let, 1 mrzlotravnja žrebca starega 5 let, 6 mrzlotravnih žrebet dvehletnih, 6 mrzlotravnih žrebet enoletnih. Žrebce se lahko ogleda v državni žrebčarni na Selo pri Ljubljani, žrebca pa v drž. žrebčarni na Brdu pri Kranju. — Pismene ponudbe z označbo ponudene vsote je vpsolati poveljstvu drž. žrebčarne do 16. t. m. Ponudbam je priložiti kot vadij 10 odstotkov ponudene cene. Selo pri Ljubljani, dne 4. marca 1922. Poveljstvo drž. žrebčarne. 390

VOLČJI PSI

čistokrvni, 8 tednov stari se s psico vred prodajo pri A. Goršek, Breg-Celje. 392

PRODAM

več belih, dobro ukoreninjenih trt »šmar-nice«, komad po 2 K. Pri vprašanju naj se priloži za odgovor znamke. Alojzij Grabar, posestnik in trtnar Zagorci, p. Juršinci pri Ptuj. 393

V FINO USNJE VEZANI**VALVAZOR**

vseh pet zvezkov se prod. Sp. Šiška, drž. baraka VIII/33. 394

HIŠA V KAMNI GORICI

enonadstropna (dolga 25 m, široka 9 m) 7 sob z vsemi pritlikalnimi, velikim trgovskim lokalom, z ročnim in velikim skladiščem, zidanim hlevom, svinjaki, šupi za konje. Hiša leži poleg farne cerkve (kamor spada 5 vasi), pripravna za trgovca ali obrtnika; brez vsake konkurence. Ponudbe je nasloviti pod šifro »Ugodna prilika« na anončno družbo »Aloma Company«, Ljubljana, Kongresni trg 3. 395

Kupi se:**YSAKA MNOŽINA BUKOVEGA****OGLJA**

se kupi. Ponudbe na upravo lista pod »Oglje 18—31«. 388

CEPLJENE TRTE

za nov nasad — 7000 kvadratnih metrov — kupim. Ponudbe z navedbo sorte in podlage ter cene pod »Vinograd« na poštni predal 74 v Ljubljani. 399

AMERIKANSKE TRTE

divjake dobro ukoreninjene kupim par ti-soč komadov. Ponudbe z navedbo sorte in cene pod »Vinograd« na poštni predal 74 v Ljubljani. 400

Službe:**GOSPODIČNO,**

dobro stilistino, popolnoma zmoglo nemišne, strolepisja in stenografije iščem za takoj. Natančne navedbe dosedanjega delovanja z zahtevo plače pod »Trajno mesto« na upravo. 397

KURJAC

dobro izurjen, samski, želim stopiti v službo z dnem 1. aprila t. l. Cenjene ponudbe pod »kurjač«, poštno ležeče, Sp. stanj. 396

PRODAJALKA

prvovrstna moč za trgovino z mešanin blagom se sprejme pri Karol Sima v Poljčanah. 395

DOBREGA POSLOVODJA

zmogljiva vse trgovine ter italijanskega jezika išče Prva notranjska izvozna in uvozna gospodarska zadruga v Cirknici. Prvovrstno stanovanje v lastni hiši. Prednost ima starejša moč. Ponudbe prosimo zadrugu. 391

VEČ PRVOSTRSTNIH ČEVLJARSKIH pomočnikov se sprejme takoj. Hrana v hiši, stanovanje prosto. Plača po dogovoru od 50 do 130 K. Delo trajno, nastop takoj. M. Pečnik, tvor. cipela, Gameljne nad Ljubljano, (Slovenija). 385

SEMKAJ PREMESTEN ŽELEZNIŠKI URADNIK

išče stanovanje. Cenjene ponudbe pod »Železničar« na upravnishvo »Jugoslavije«. 380

DVA MLINARSKA POMOČNIKA dobra in poštena za umetni mlin proti dobri plači in s hrano se sprejmeta. Zglasiti se je: Peter Sušnik, Bistra št. 11, Borovnica. 387

Razno:**POSOJILO 15.000 K**

proti obresti po dogovoru za kratko dobo. Varnost zjamčena. Cenj. ponudbe pod »Posojilo 379« na upravo lista. 379

LEČA, NOVA, DEBELOZRNATA, ZELO MEHKA ZA KUHO, SE DOBI: pri Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. Zahtevajte naš cenik vrtnih in poljskih semen. 380

ŽENITBENA PONUDBA

Gospod se želi seznaniti z neodvisno močno, energično žensko do 40 let staro, Tajnost strogo zjamčena. Cenj. dopise prosim pod »MOJA SREČA 383« na upravo lista. 383

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v Jugoslov. kreditnem zavodu v Ljubljani

F. Z. Z. O. Z.

Marijin trg št. 8.
Podružnica v Murski Soboti.

Hranilne vloge na knjižice obrestuje po

4 1/2 %

čistih, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, večje stalne vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu pa po dogovoru. Daje posojila na vknjižbo in poroke ter trgovske kredite.

Ustanovljen v septembru 1919.

Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Telefon št. 54.

Cekovni račun št. 11.323.

Mnogo časa in denarja si prihranite ako takoj naročite

„Expres“ kotno računarico.

„Expres“ je zakonito zavarovana je najmodernejša in najboljša račun-ska tabela za množenje in deljenje.

„Expres“ je zakonito zavarovana tabela ter stane s poštino vred vzorec A 5 din., vzorec B 7 din.

Naroča se pri

ZVEZNI TISKARNI V LJUBLJANI.

Kostanjevles

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi

J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica 1/A.

Posredovalci se dobro plačajo.

Potnike ali zastopnike

išče velika tovarna likera, rum, konjaka in ostalih spirituoza. Ponudbe z obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ mušterij, poslati na naslov: Poštni predal št. 41, Zagreb, glavna pošta.

KUPIM

nov in star mehek svinec, ki ga plačam po najvišjih cenah

FR. ŠEVČIK, LJUBLJANA
ŽIDOVSKA ULICA 8

MOJI LJUBČKI

živalske slike za naše malčke, na trdem kartonu.

Cena 8 dinarjev.

V Zvezni knjigarni
Ljubljana, Marijin trg št. 8.

Pri naročilih se sklicujte na oglase v „Jugoslaviji“!

Igralne karte

Geč in drug, Maribor. Glavna tobačna zaloga.

MENICE

po predpisu
lično natis-
njene, neko-
lekovane ima
v zalogi

Zvezna tiskarna v Ljubljani
Wolfova ulica 1.

Denarni zavodi in trafikanti naročite jih!
Cena za komad 2 K. Preprodajalci popust.
Če se naroči večje število, se natisne
tudi firma zavoda.

Tračnice za poljsko železnico kupi premogokop.

Ponudbe pod „TRAČNICE“ na poštni predal 74 v Ljubljani.

Krojaški salon

K. PUCNIK, LJUBLJANA
Sodna ulica 3

se priporoča za pomladno sezono.

Angleško blago — fino delo.
Tudi za donešeno blago najbojše postrežba.
Stalnim nameščencem plačevalni pogoji
po kulantnem dogovoru.